

О.М. Филипенко, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)
С.В. Гриб, доц. (*ХТЕІ КНТЕУ*)

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЗНАТЬ В УМОВАХ УПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Стрімкий розвиток інформаційних та комп'ютерних технологій обумовлює сучасні тенденції розвитку освітнього процесу, що полягають у частковому перенесенні комунікацій між викладачем та студентом у віртуальну площину. Засобом здійснення освітніх комунікацій стають дистанційні навчальні курси.

Особливість дистанційних навчальних курсів полягає в тому, що викладач не має можливості безпосередньо визначати та коригувати навчальний процес, однак отримує широкі можливості його опосередкованого регулювання через застосування ресурсів навчальних платформ. В цих умовах крім навчального контенту на якість навчання суттєво впливає «технічна» складова – доцільність та коректність використання різних ресурсів та елементів дистанційного курсу.

Забезпечення якості знань в умовах впровадження дистанційних технологій може бути досягнуте при дотриманні таких умов:

- створення якісного навчального контенту;
- забезпечення методичної підтримки дистанційних курсів;
- забезпечення інтерактивності навчального процесу;
- підтримка мотивації студента;
- оперативність зворотного зв'язку.

Навчальний контент може бути представлений у вигляді текстів, графіків, мультимедійних ресурсів тощо. Дистанційні курси можуть містити відеолекції, створені та розміщені на базі відеосервісів YouTube, Vimeo, Teachertube, Univertv, Wiziq (запис вебінарів) або інших ресурсів. Ефективність електронного навчального контенту значно підвищується за умов використання гіперпосилань, зв'язків, графічних ефектів, встановлення жорсткого порядку доступу до матеріалів або навпаки, забезпечення можливості вільного вибору порядку роботи з матеріалами в залежності від специфіки курсу та персонального бачення розробника курсу. Ці можливості відсутні при роботі з традиційними паперовими джерелами інформації. Якість змістовного наповнення курсу має гарантувати кафедра, яка є відповідальною за підготовку фахівця певного напрямку.

Методична підтримка курсу має забезпечувати чітке розуміння студентом порядку своїх дій, їх необхідності та обґрунтованості,

наслідків як з точки зору отримання конкретного знання, так і з точки зору оцінювання роботи викладачем. Ці вимоги актуальні і для традиційно організованого навчального процесу, однак в умовах дистанційного навчання їх значення зростає. Тому структура курсу має бути представлена максимально наочно та зрозуміло з використанням схем та таблиць.

Інтерактивність навчання (тобто постійна, активна взаємодія всіх учасників навчального процесу) забезпечується через використання різних елементів навчальних платформ: завдань, форумів, глосаріїв, опитувань, тестувань тощо. Виконання завдань, залежно від специфіки дисципліни, може здійснюватись як в офісних програмах, так і в спеціальних програмах та презентуватись у вигляді текстових, розрахункових або відео файлів. Організація групової роботи може бути здійснена шляхом проведення вебінарів на базі сервісів Wiziq, DimDim, Gotomeeting, My own conference та ін. На сьогоднішній день мережеві ресурси надають також можливість оперативного контролю знань шляхом використання тестових on-line сервісів, таких як Майстер-Тест, x-Tls, OpenTEST. Результати тестувань дають викладачу цінну інформацію щодо ступеня засвоєння студентами матеріалу. Саме інтерактивна організація навчального процесу дозволяє забезпечити не тільки отримання знань та навичок, а й формувати компетентності майбутніх фахівців.

Якість зазначених трьох складових забезпечення якості знань має бути засвідчена сертифікатом, який одночасно підтверджує й авторське право викладача на дистанційний курс. Інші складові забезпечення якості навчання повною мірою залежать від викладача та його постійних комунікацій з студентами через дистанційний курс.

Питання щодо необхідності затвердження та сертифікації дистанційних курсів неоднозначне. З одного боку, безкінечний контроль гальмує творчий підхід викладача до своєї роботи, затримує впровадження нових ідей та форм навчання. А з іншого боку, мають бути механізми, які гарантують якість навчання. Затвердження кафедрою має гарантувати якість змістовного наповнення дистанційного курсу, а сертифікація – підтверджувати якість методичного та технічного його виконання. Безперечно, додаткове рецензування ускладнює процес впровадження курсів, проте, і підвищує якість їх виконання.

Таким чином, якість знань в умовах дистанційного навчання забезпечується як великою підготовчою роботою зі створення дистанційних курсів, так і поточними комунікаціями між студентом та викладачем в процесі роботи з дистанційним курсом.